

POSUDEK

vedoucího na diplomovou práci

Jméno a příjmení studenta: Lenka Linhartová
Téma diplomové práce: Arteterapie se zaměřením na zrakově postižené
Vedoucí práce: PaedDr. E. Perout

Diplomová práce má logickou strukturu, autorka ji dělí na teoretickou a praktickou. Teoretická je souhrnem dosažitelných informací o zvolené problematice. Podává přehled o arteterapii jako oboru, chápe ji jako součást psychoterapie, zmiňuje ji jako disciplínu s mnoha průniky. Pro téma práce je podstatný přesah ke speciální výtvarné výchově (Zichovo pojetí). Možná by byl zajímavý pokus o vlastní definici, případně by u státní zkoušky bylo možné zmínit pro obor důležité monografické zpracování tvorby duševně nemocných pacientů ve 20. letech 20. stol (Prinzhorn). Tyto poznatky a zájem rovněž byly teoretickým podnětem a přispěly ke zviditelnění arteterapie.

Další okruh v teoretické části je věnován problematice zrakového postižení, je hledám vztah mezi zrakovým handicapem a subjektivním vnímáním takové životní komplikace. Je hledána odpověď na otázku možné role handicapu jako psychopatologizujícího momentu, pozitivního vlivu tvořivosti a její specifické podoby v případě zrakově postiženého jedince.

Pro odpověď na výše naznačené otázky autorka volí metodu srovnání. Srovnává výtvarný projev vidícího dítěte, charakteristiku jednotlivých etap vytváří na základě několika zdrojů (Lowenfeld, Piaget, Kyzour, Luquet), s projevem zrakově postiženého dítěte. Jeho specifika včetně typologických přesahů uvádí v samostatné kapitole.

Za přínos praktické (výzkumné) části lze považovat autorčinu vlastní dlouhodobou zkušenost s výtvarnou činností u zrakově postižených, praktické osvojení jednotlivých technik a jejich metodiky. Na kazuistické ukázce dokládá svou schopnost jejich terapeutického uplatnění. Dokázala najít a zvolit vhodnější metodiku práce, v případě studentky konzervatoře se jednalo o preferování techniky reliéfní kresby před hmatovým modelováním, nalezena jsou rovněž emočně významná témata. Jasně a přehledně jsou formulovány terapeutické cíle a hypotézy, dotýkající se charakteristiky a osobnostních rysů klientky. Získané poznatky jsou zobecněny, je hledán poměr mezi terapeutickým a výtvarně výchovným efektem činnosti.

Zkušenost autorku motivovala k širšímu zájmu o problematiku, následují rozhovory se zrakově postiženými výtvarníky. Autorka navštívila vzdělávací a výchovné instituce a hledala, v jaké podobě se praktikuje výtvarná činnost u zrakově postižených. Na základě jejich zkušeností a informací lze získat přehled o celkové situaci a domnívám se, že podobná zkušenost zatím nebyla publikována. Za zmínku stojí zjištěná trojí podoba nabídky činností pro zrakově postižené. Jedna má podobu školní výtvarné výchovy, uplatňující při práci s trojrozměrnými materiály spíše didaktický zřetel, při práci s hlinou spíše postupy keramika. Druhý přístup prosazovaný a vzniklý ve výukovém centru na Vysočině se zdá být originální svou snahou uplatnit metodiku sochařskou, byť třeba v rovině užitého umění. Svým pojetím míří zřejmě do oblasti ergoterapeutické. Následně by snad bylo možné formulovat i třetí

přístup, sledující efekty terapeutické (arteterapie se zrakově postiženými) a esteticky kultivující (galerijní animace). Z vlastní zkušenosti vím, že poslední dvě jmenované podoby budí pozornost i v zahraničí (Kanada, Francie, Finsko, Slovinsko, Polsko), výukových programů a symposií se účastní i zahraniční zájemci - zrakově postižení i jejich vidící pedagogové. Je tedy otázkou, do jaké míry se podaří vzájemně prolnout jednotlivé přístupy např. v rámci školních osnov.

Již samotná existence zmíněných tří podob přístupů k výtvarné činnosti zrakově postižených ukazuje na nutnost se problematikou zabývat, ukazuje na aktuálnost zvoleného tématu diplomové práce. Byť na první pohled by se mohlo zdát, že se jedná o výtvarnou činnost a zkušenost mezní a zájem svým způsobem paradoxní. Je potěšitelné, že zvl. empirickou část lze vnímat jako stať, která přináší původní informace k zvolenému tématu a může sloužit jako výchozí text k dalšímu studiu.

Hodnocení práce: výborně

PaedDr. Evžen Perout

V Českých Budějovicích 1. 5. 2008